

Når foreldre ikke bor sammen

STAVANGER KOMMUNE

STAVANGER KOMMUNE

Barnehagene

Oppvekst og levekår

Postadr.: Pb. 8001, 4068 Stavanger

Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6

Telefon: 51508500 Faks: 51508555

E-post: postmottak.oppvekst@stavanger.kommune.no

www.stavanger.kommune.no

Org.nr.: NO 964 965 226

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE

ARKIVNR

JOURNALNR

DATO

11.10.10

Barnehagens samarbeid med foreldre som ikke bor sammen

Direktør for Oppvekst og levekår har oppdatert veiledningsheftet "Når foreldre ikke bor sammen" slik at det er i samsvar med endringer i ulike lovverk (f.eks. barneloven).

I Rammeplanen for barnehagen står det: *Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. Det er foreldrene som har ansvaret for barns oppdragelse. Dette prinsippet er nedfelt i barnekonvensjonen og barneloven. Barnehagen representerer et kompletterende miljø i forhold til hjemmet. Barnehagen må vise respekt for ulike familieformer.*

Det kan i enkelte tilfeller være vanskelig for de ansatte i barnehagene å vite hvordan de skal forholde seg til foreldre som ikke bor sammen. Direktør for Oppvekst og levekår har utarbeidet dette veiledningsheftet for å sikre at barnehagene har kunnskap om innholdet i begrepene *foreldreansvar, fast bosted og samværsavtale*. Denne kunnskapen er en nødvendig betingelse for at barnehagene skal kunne oppfylle sin informasjons-, veilednings- og taushetsplikt i forhold til skilte foreldre.

Direktøren ber om at barnehagene i samarbeid med aktuelle foreldrene fyller ut skjemaet *Foreldre som ikke bor sammen*. Det vil gi barnehagen en oversikt over hvilke avtaler foreldrene har.

Med hilsen

Per Haarr
direktør

Rannveig Eriksen
barnehagesjef

Kristine Sjø/Ragnhild Øvrebø
saksbehandlere

FORELDREANSVAR

HVA ER FORELDREANSVAR?

Foreldreansvar er den rett og plikt foreldrene har til å bestemme for barnet i personlige forhold. Personlige forhold vil si saker som for eksempel:

- oppdragelse av barnet
- hvor barnet skal bo
- navnespørsmål
- innmelding og utmelding av trossamfunn – foreninger
- pass
- medisinske inngrep
- valg av type barnehage (dersom det f.eks. er livssynsbarnehager)

FELLES FORELDREANSVAR

Foreldre som er gift når barnet blir født har automatisk felles foreldreansvar. Hvis de flytter fra hverandre, vil begge fortsatt ha foreldreansvar dersom de ikke avtaler at mor eller far skal ha foreldreansvar alene. En slik avtale må være sendt til Folkeregisteret for å være gyldig. Hvis foreldrene ikke blir enig om dette, kan de be domstolen om å avgjøre spørsmålet.

Fra 1.1.2006 fikk også samboende foreldre automatisk felles foreldreansvar. Lovendringene gjelder for barn som ble født etter 1. januar 2006.

Foreldre som ikke bor sammen når barnet blir født kan avtale at de skal ha felles foreldreansvar og sende melding om dette til Folkeregisteret. Dette gjelder også foreldre som pga tidligere regelverk ikke har felles foreldreansvar. Mer informasjon om dette kan en finne på www.bld.dep.no

Regler i lov eller forskrift som gjelder for far gjelder på samme måte for medmor. Som medmor til barnet regnes mors kvinnelige ektefelle eller samboer, dersom medmorskapet følger av ekteskap, vedgåelse eller dom. Et barn kan ikke ha både en far og en medmor.

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN NÅR FORELDRENE HAR FELLES FORELDREANSVAR

- Begge foreldre har samme rett til å delta på foreldremøter.
- Begge foreldre har samme rett til å ha foreldresamtaler.
- Begge foreldrene er valgbare til samarbeidsutvalg og lignende.
- Begge foreldre skal inviteres til arrangementer og tilstelninger.
- Begge foreldre har rett til samme opplysninger fra barnehagen.
- Begge foreldre har rett til opplysninger om barnet og barnets forhold i barnehagen, men ikke opplysninger om den andre forelderens eller barnets hjemmesituasjon.
- Samtykke fra begge foreldre ved henvisning til PPT.

FORELDREANSVAR ALENE

Det er kun i sjeldne tilfeller at den ene forelderens har foreldreansvar alene.

Det kan f.eks. være at foreldrene ikke var gift eller samboende når barnet ble født (og foreldrene ikke inngikk en avtale om felles foreldreansvar).

Den ene parten kan også ha foreldreansvar alene etter en skilsmisse dersom foreldrene har gjort en avtale om det. I enkelte tilfeller foreligger det en rettslig avgjørelse på at bare den ene forelderens skal ha foreldreansvar.

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN NÅR BARE DEN ENE FORELDEREN HAR FORELDREANSVAR

- Den som har foreldreansvar alene skal gi den andre opplysninger om barnet når vedkommende ber om det.
- Den som ikke har foreldreansvar har rett til opplysninger om barnet og barnets forhold i barnehagen, men ikke opplysninger om den andre forelder eller barnets hjemmesituasjon. Bestemmelsen gjelder også om vedkommende ikke har samværsrett.
- Barnehagen kan nekte å gi opplysninger dersom det *kan være til skade for barnet*. Uttrykket dekker ikke bare de situasjoner der opplysningene kan tenkes brukt direkte mot barnet. Det dekker også situasjoner der opplysningene kan tenkes brukt mot den som har foreldreansvar, der dette i neste omgang kan være til skade for barnets situasjon. En slik nektelse kan påklages til fylkesmannen. En nektelse bør begrunnes skriftlig pga klageadgang.
- Den som ikke har foreldreansvar kan delta på foreldremøter dersom den andre forelder gir sitt samtykke til det.
- I helt spesielle tilfeller kan fylkesmannen bestemme at den som ikke har foreldreansvar skal miste retten til opplysninger om barnet. Dette kan skje hvis opplysningsretten er misbrukt, eller hvis foreldrene har meget store konflikter.

NY SAMBOER/EKTEFELLE

Ny samboer/ektefelle til den som har del i foreldreansvaret har ikke krav på å delta i felles foreldresamtale/møter når den andre som har del i foreldreansvaret ikke godtar dette. Dette betyr at dersom to foreldre med felles foreldreansvar begge ønsker å møte på det samme foreldremøtet, må det legges til grunn at hver av dem kan motsette seg at det også møter en tredjeperson.

Ny samboer/ektefelle ev andre kan delta i foreldresamtale/møte dersom det bare er den ene forelder som skal ha samtale og vedkommende gir samtykke til at ny samboer/ektefelle kan delta på møtet.

FOSTERFORELDRE

Hvis barnevernet har plassert barnet hos fosterforeldre er det disse som utøver den daglige omsorg i foreldrenes sted.

Dette vil si at barnehagen må anses å ha en melde- og opplysningsplikt til fosterforeldrene. Det er bare opplysninger om barnet som skal gis.

De biologiske foreldrene som sitter igjen med "rest-foreldreansvar" må anses å ha rett til opplysninger fra barnehage når de ber om det. Men her gjelder de samme begrensninger som nevnt ovenfor med hensyn til om opplysningene kan være "til skade for barnet".

Foreldre som er fratatt foreldreansvar i medhold av bvtj.l § 4-20 kan ikke kreve opplysninger.

DEN BARNET BOR FAST HOS

RETTIGHETER TIL DEN BARNET BOR FAST HOS

Den av foreldrene som barnet bor fast hos har alltid foreldreansvar og har:

- Bestemmelsesrett i spørsmål som gjelder den direkte daglige omsorgen for barnet, som klær, mat, sengetid, innetid etc.
- Bestemmer om barnet skal gå i barnehage.
- Kan flytte med barnet til et annet sted i landet.

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN

- Barnehagen forholder seg til den som barnet bor fast hos i forhold til avgjørelser i hverdagen som f.eks. niste, utstyr, turer.
- Det er den som barnet bor fast hos som kan bestemme hvem som kan hente og bringe i barnehagen.

- Dersom hentetiden er innenfor samværstiden kan samværsberettigede hente – ev kan vedkommende bestemme at ny samboer, bestemor etc kan hente.
- Dersom det foreligger en dom eller et vedtak fra fylkesmannen som sier at samværsberettigede skal hente barnet i barnehagen til fastsatte tider, må barnehagen likevel kunne utlevere barnet selv om den barnet bor fast hos gir en annen beskjed. Dette forutsetter at dommen eller vedtaket dokumenteres overfor barnehagen.
- Barnehagen kan ikke pålegges å oppfylle ev samværsavtale når avtale om samvær ikke er innenfor hentetid. Det er foreldrene som er forpliktet til å oppfylle avtalen. Samværsberettigede kan ikke få utøve samvær i barnehagen dersom dette ikke er avtalt med barnehagen og den andre forelderen.

DELT FAST BOSTED

Delt fast bosted betyr at barnet har fast bosted hos begge foreldrene (i motsetning til når barnet har fast bosted hos den ene forelderen, men samvær med den andre). Delt fast bosted innebærer ikke nødvendigvis at barnet bor like mye hos hver, men at foreldrene har samme avgjørelsesmyndighet.

Foreldrene kan avtale delt fast bosted. I særlige tilfeller kan også domstolen idømme delt fast bosted mot den ene eller begge foreldrenes vilje.

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN

Ved delt fast bosted må barnehagen forholde seg til begge foreldrene når det gjelder informasjon, henting/bringning, praktiske avtaler i forhold til klær, utstyr, turer, samtaler etc.

SAMVÆRSRETT

HVA ER SAMVÆRSRETT?

Barneloven gir barn rett til samvær med begge foreldrene, også når foreldrene ikke bor sammen. Foreldrene kan fritt avtale hva slags samværsordning de ønsker å ha.

Utgangspunktet er at samværet skal skje ut fra hva som vil være best for barnet.

Begge foreldrene har ansvar for at samværsretten blir oppfylt.

KONSEKVENSER FOR BARNEHAGEN

Det er foreldrene som har ansvar for at samværsretten blir oppfylt – herunder organisere samværsretten.

Samværsretten kan ha konsekvenser for barnehagen dersom det er avtalt at den som har samvær skal hente barnet i barnehagen. I slike tilfeller bør barnehagen ha skriftlig dokumentasjon fra foreldrene (se skjema)

SAMTYKKE TIL HELSEHJELP

Hovedregelen er at begge foreldre med foreldreansvar skal samtykke til helsehjelp til barn.

Det er imidlertid tilstrekkelig at én av foreldrene samtykker til helsehjelp som:

- regnes som ledd i den daglige og ordinære omsorgen for barnet, for eksempel behandling av øreverk, halsbetennelse, influensa, skrubbsår o.s.v. Denne type helsehjelp kan besluttes av den forelder som til enhver tid er sammen med barnet.
- kvalifisert helsepersonell mener er nødvendig for at barnet ikke skal ta skade. Denne type helsehjelp kan besluttes av forelder med foreldreansvar, og gjelder tilfeller hvor foreldrene ikke blir enige, eller hvor det ikke er mulig å få avklart hva begge foreldrene mener. Før helsehjelp gis etter dette punkt, skal begge foreldrene med foreldreansvar få si sin mening, dersom mulig.

Det er foreldrenes ansvar å sørge for at barnet får helsehjelp, ikke barnehagens ansvar. Dersom barnet imidlertid trenger akutt helsehjelp mens det befinner seg i barnehagen, må barnehagen sørge for at barnet får dette. Dersom det er tid til det, skal barnehagen kontakte foreldrene først.

VARSLING VED FLYTTING

Begge foreldrene har varslingsplikt ved flytting. Dette gjelder både bostedsforelder og samværsforelder. Varslingsplikten innebærer at den forelder som skal flytte, senest 6 uker før flyttingen skal varsle den andre forelder, slik at foreldrene har tid og anledning til å komme frem til den beste omsorgsløsningen for barnet før flyttingen gjennomføres.

HENVENDELSER FRA ADVOKATER

Erfaringene er at mange advokater henvender seg pr telefon til barnehagen for å få opplysninger i forbindelse med barnefordelingssaker. Det er viktig at barnehagen gir dem beskjed om at de må sende en skriftlig henvendelse. Det bør ikke gis opplysninger pr telefon – heller ikke til advokat. Når det gis opplysninger, bør dette kun være faktaopplysninger, ikke vurderinger.

De barnehageansatte har taushetsplikt, noe som innebærer at de kun kan gi informasjon til forelder/forelderens advokat om barnet og barnets forhold i barnehagen, ikke informasjon om den andre forelder eller hjemmeforhold hos denne.

BARNEHAGEANSATTE SOM VITNE I RETTSSAKER

Dersom en ansatt i barnehagen blir stevnet som vitne i en rettssak, er den ansatte pliktig til å stille som vitne i retten. Den ansatte er da ikke pliktig til å gi vurderinger, kun faktaopplysninger.

I utgangspunktet er den ansatte bundet av taushetsplikten også i forhold til vitnemål i retten. Dersom den som har krav på taushet ikke har samtykket til at den ansatte kan gi taushetsbelagte opplysninger i retten, er det fylkesmannen som har myndighet til å oppheve taushetsplikten. I sivile saker, for eksempel barnefordelingssaker, vil det være advokaten som ønsker å føre den barnehageansatte som vitne, som har ansvaret for å søke fylkesmannen om å oppheve taushetsplikten. I straffesaker vil det være påtalemyndigheten som har ansvar for å søke fylkesmannen om fritak fra taushetsplikten.

I en del saker henvender en forelder/forelderens advokat seg til ansatt i barnehagen og ber vedkommende stille frivillig som vitne i for eksempel barnefordelingssak, d.v.s. uten vitnestevning. Den ansatte bør avslå dette. Dersom den ansatte stiller frivillig som vitne for den ene parten i retten, vil det kunne oppfattes som at den ansatte/barnehagen har "tatt parti" for denne parten. Dette vil være svært uheldig. Det er viktig at barnehagen og de ansatte er tydelige på at de ikke velger side i konflikten. Barnehagen skal være en konfliktfri sone.

Kilder:

Barneloven
Pasientrettighetsloven
www.bld.dep.no
Barneombudet
www.kd.dep.no

Stavanger, 11. oktober 2010

FORELDRE SOM IKKE BOR SAMMEN

Barnehagen er gjort kjent med at foreldrene til
ikke bor sammen. I den forbindelse har barnehagen behov for en del
tilleggsopplysninger for å kunne følge opp sitt ansvar overfor begge foreldrene.

Barnehagen ber med dette om å få tilbakemelding om foreldreansvar, fast bosted og
samværsavtaler som har betydning for barnehagen.

A. FORELDREANSVAR

..... har felles foreldreansvar med

..... har foreldreansvar alene

B. FAST BOSTED (daglig omsorg)

Barnet har fast bosted hos

Barnet har delt fast bosted hos

C. SAMVÆRSAVTALE

Har dere fastsatt samværsavtale som medfører at forelder med samværsrett skal hente/bringe
barnet i barnehagen? I tilfelle ja – hvilken?

.....

D. EVENTUELLE ANDRE OPPLYSNINGER

.....

.....

.....

.....

Underskrift:

Dato

.....
forelder

.....
forelder

Dersom det blir endringer i ovennevnte ber vi om at barnehagen får skriftlig informasjon om dette.

STAVANGER KOMMUNE

Oppvekst og levekår

Ny Olavskleiv 6, 4008 Stavanger

Telefon 04005. Faks 51 50 85 55

www.stavanger.kommune.no